ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-иқтисодий газетаси

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1999 йил 1 ОКТЯБРЬ. жума, № 73 (6.029). Сотувда эркин нархда

2000 йил 9 январь — Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови куни

***

1999 йил 5 декабрь — Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига сайловлар куни

Ислом Каримов:

МАҚСАДИМ, БАХТИМ - ХАЛҚИМ, ЮРТИМНИНГ ТИНЧЛИГИ!

Фарғона қардош Қирғизистонга чегарадош вилоятларимиздан. Ўзбек ва қирғизлар бу ерда азал-азалдан ёнма-ён умргузаронлик қилишади. Бир ариқдан сув ичадилар. Бир пайкалнинг бу бошида ўзбек бўлса, у бошида - қирғиз. Бозор - бир, мозор ҳам бир, шодлик ҳам, ташвиш ҳам ўртада.

Мана икки ойдирки, мана шу ён қўшнимиз хонадонида нотинчлик: халқаро террорчилар тўдаси тоғли Боткен туманида, бошқа қатор ҳудудларда ғайриинсоний хатти-ҳаракатлар, ғаламисликлари билан аҳоли тинчлигини бузишяпти. Бу хатарли ўйин, хавф фақат Қирғизистон ҳудудида қолиб кетади, деб ўйлаш калтабинликдир. Чунки, бир хонадондан ўт кўчса, бу офат қўшни хонадонга ҳам ўтиши эҳтимолдан ҳоли эмас. Ҳушёрлик ва яна ҳушёрлик керак.

Президент сифатида миллат, мамлакат тақдири учун масъулиятни зиммасига олган юртбошимизнинг 30 сентябрь куни Фарғона вилоятига қилган сафарини, аввало, юқорида зикр этилган сабаблар билан изоҳлаш мумкин.

Ислом Каримов Шарқий ҳарбий округ штабида ҳарбийлар, чегарачилар, миллий хавфсизлик хизмати, ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимлари билан аҳоли хавфсизлигини таъминлаш, мамлакат мудофаасига доир масалаларни муҳокама этди.

Президент вилоятнинг Қирғизистонга чегарадош ҳудудларидан Риштон, Ровот божхона масканлари, чегара постларини бориб кўрди. Сарҳадларимиз посбонларининг жисмоний, ҳарбий-сиёсий тайёргарликлари, турмуш шароити билан танишди.

Президент Ислом Каримов Фарғона сафаридан қайтар экан, Қўқон аэропортида Ўзбекистон телевидениеси учун интервью бериб, жумладан, бундай деди:

- Минтақамизда бош кўтарган террорчилик ҳаракатини таг-томири билан юлиб ташлаш учун биз Қирғизистон ҳукуматига, қирғиз халқига бундан кейин ҳам ёрдам берамиз. Бунинг учун бизда барча имкониятлар бор.

Оддий халқ вакилларининг менга билдираётган ишончлари, беғараз, чин юракдан чиққан сўзлари ғайратимга-ғайрат, кучимга-куч қўшади. Аввал ҳам айтганимдек, мен учун халқим, юртим тинчлигидан ҳам улуғроқ мақсад, бахт йўқ!

М. РАҲМОНОВ.

Суратда: ташриф пайти. Ф. Қурбонбоев (ЎзА) олган сурат.

ДАВЛАТ ТАШРИФИ БИЛАН

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Корея Республикаси Президенти Ким Дэ Джунгнинг таклифига биноан шу йилнинг 4-6 октябрь кунлари давлат ташрифи билан Корея Республикасида бўлади.

Бугун — Ўқитувчилар ва мураббийлар куни

ҲАҚ ЙЎЛИДА КИМ СЕНГА БИР ҲАРФ ЎҚУТМИШ РАНЖ ИЛА, АЙЛАМАК БЎЛМАС АДО ОНИНГ ҲАҚИН ЮЗ ГАНЖ ИЛА.

ЎЗБЕКИСТОН ЎҚИТУВЧИЛАРИ ВА МУРАББИЙЛАРИГА

Муҳтарам муаллим ва мураббийлар!

Қадрли устозлар!

Сизларни умумхалқ байрами — Ўқитувчилар ва мураббийлар куни билан чин қалбимдан самимий табриклайман.

Дунёда ҳар қайси касб-ҳунарнинг ўзига хос ўрни, аҳамияти ва қадр-қиймати бор. Аммо уларнинг орасида энг улуғ ва шарафлиси, — бу ўқитувчилик касбидир. Чунки муаллим ҳар биримизга сабоқ беради, ақл-идрокимизни юксалтиради, ҳаёт илмини ўргатади. Заҳматкаш устоз-мураббийларнинг меҳнат ва тарбияси туфайли қалбларимиз покланади, дилимизда олижаноб инсоний фазилатлар камол топади.

Шу боис барчамиз ўқувчилик йилларини ҳаяжон ва соғинч билан эслаймиз, меҳнаткаш ва меҳрибон устозларимизни ҳамиша эзгу сўзлар билан хотирлаймиз.

Устозни отадан улуғ деб билган маърифатпарвар халқимиз муаллим ва мураббий зотини ҳамиша ардоқлаб, уларнинг меҳнатини қадрлаб келади.

Ҳазрат Алишер Навоий айтганидек, бизга лоақал бир ҳарф ўргатган устознинг ҳаққини юз минг ганжу хазина билан ҳам узиб бўлмайди. Биз улардан умрбод қарздормиз.

Азиз муаллимлар!

Мамлакатимизда амалга оширилаётган тарихий ўзгаришларда, хусусан, Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини ҳаётга татбиқ этишда сизларнинг ҳиссангиз беқиёсдир.

Бу дастур мавжуд таълим-тарбия тизимини ўзгартирибгина қолмасдан, балки биз орзу қилаётган янги авлодни тарбиялайди.

Янги авлод деганда мен, аввало, ўзлигини теран англаган, улуғ мутафаккир аждодларимизнинг буюк ва бетакрор меросига муносиб ворис бўлган, шу билан бирга, илм-фан чўққиларини эгаллашда маърифий дунёда ҳеч кимдан қолишмайдиган навқирон фарзандларимизни назарда тутаман.

Ана шу авлодни тарбиялайдиган Миллий дастур энг катта орзу-умидларимизни, муқаддас интилишларимизни рўёбга чиқарадиган, ҳозирги ва келажак ҳаётимизнинг равнақини белгилаб берадиган асосий омилдир. Бу шарафли вазифа бугунги кунда жамиятимизнинг ҳар бир аъзосига, эркин ва фаровон ҳаёт қуришни кўзлаб яшаётган халқимиз зиммасига улкан масъулият юклайди. Лекин биринчи навбатда бу эзгу иш сиз каби маърифат фидойиларининг давлат ва халқ олдидаги муҳим ижтимоий ва инсоний бурчидир.

Мана шу улкан ва ўта масъулиятли вазифани адо этишингизда давлатимиз ва жамиятимиз муҳтарам муаллим ва мураббийларимизни эъзозлаш ва ардоқлашда, сиз азизларга муносиб шарт-шароит яратишда ҳеч қандай куч ва маблағини аямайди, деб ишонтиришга рухсат бергайсиз.

Азиз устозлар!

Сизларни байрамингиз билан яна бир бор чин дилдан қутлаб, барчангизга соғлик-омонлик, бахту саодат, шарафли ишларингизда муваффақиятлар тилайман.

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

ҒУРУРИ БАЛАНД ХАЛҚМИЗ

Нега қисқа бир давр оралиғида Ўзбекистонимиз бу қадар жаҳон ҳамжамиятидан чуқур жой олди. Кундан кунга обрў-эътибори юксалиб, барча соҳаларда ривожланиши юксалиб бормоқда?

Шундай кезларда халқимиз тарихига, миллий қадриятларига доно ва ботирлигига оид китобларни ўқиганлигимиз бу сингари саволлардан шубҳасиз халос этади. Чунки ўз қадрини билган халқимизнинг бағри бутун, ғурури баландлиги бунинг бош сабаби эканлигини англаб етамиз.

Хўжалигимиз шундай чегарада жойлашган. Зобит ва аскарларимизнинг Ватанимиз хавфсизлиги учун кеча-кундуз олиб боришаётган тинимсиз меҳнатларини юракдан ҳис этиб турибмиз. Албатта уларнинг бу саъй-ҳаракатлари туфайли еримиз тинчлиги, осмонимиз мусаффолиги таъминланаётир. Биз тинч ва озод меҳнат қучоғида яшаётирмиз. Шунинг ўзи катта бахт! Биз ҳам шунга лойиқ ишлашга ҳаракат қилаяпмиз.

Маҳамматжон УСМОНОВ,
Тошкент тумани «Тошкент» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси.

Сешанбадан жумагача

КУННИНГ МУҲИМ ВОҚЕАЛАРИ

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов мамлакатимиз таълим тарбия тизимида алоҳида ўрнак кўрсатган ходимлардан бир гуруҳини мукофотлаш тўғрисидаги Фармонга имзо чекди.

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 29 сентябрь куни Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик Ташкилоти (ЕХҲТ)нинг амалдаги раиси, Норвегия ташқи ишлар вазири Кнут Воллебек раҳбарлигида делегацияни қабул қилди.

● Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси «Ҳарбий ва муқобил хизматнинг белгиланган муддатларини ўтаган шахсларни Қуролли Кучлар, чегара ва ички қоровул қўшинлари сафларидан заҳирага бўшатиш ҳамда фуқароларни муддатли ҳарбий ва муқобил хизматга навбатдаги чақириш тўғрисида»ги қарор қабул қилди.

● Пойтахтдаги «Туркистон» санъат саройида ўқитувчи ва мураббийлар куни муносабати билан тантанали йиғилиш бўлди.

Давлатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг Ўзбекистон ўқитувчилари ва мураббийларига йўллаган табригини Президентнинг ахборот ва таҳрир хизмати раҳбари Х. Султонов ўқиб эшиттирди.

● Асака тумани пахтакорлари республикада биринчи бўлиб йиллик режа-топшириқни ортиғи билан бажарди. Бу ҳақда «Туркистон-пресс» мухбирига республика Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг пахтачилик бошқармасидан маълум қилишди.

ОТАМНИНГ НОНИ ШИРИН

Ундан Ватанимнинг ҳиди келади

БИЗ ШУНДАЙ ЯШАЙМИЗ

Шу йил ёзги таътилни қишлоқда ўтказишга аҳд қилдим. У ерда яшашнинг ўзгача завқи бор, кенг ҳовли, баланд қилиб кўтариб таралган токнинг шохлари тагидаги сўрида маза қилиб яйраб ўтирасан киши. Айниқса, куннинг ботиш маҳалида ҳовлиларга муздек қилиб сувларнинг сепилиши, райҳонларнинг ҳид таратиб туриши, ернинг ажиб ҳиди менга жуда-жуда ёқади. Аёлларнинг сигирларни соғиб олиши, даладан ишчиларнинг қайтиш маҳали, болаларнинг қийқириқлари қишлоқда ўзгача файз бахш этади. Одамларни кузатар эканман, улар меҳнат қилиб ҳориган бўлсаларда қалблари нақадар беғуборликка, соддаликка тўла эканлигини самимий суҳбатлардан илғаб оламан.

Ҳар сафар қишлоқда бўлганимда отамнинг юмушларига ёрдамлашаман. Охирги сафар борганимда омборхонага бошлаб кирар экан, ерга хирмон қилиб уюлган буғдойларга ишора қилиб деди: — Мана бу «Улуғбек буғдойи» дейилади, мана буниси сара дон, қайси куни яхши шамол эсса, буғдойларни совуриб, ювиб, тозалаб оламиз.

Мен донларни қўлимга олиб ушлаб-ушлаб кўрдим. «Улуғбек» деб номланувчи дон йирик — йириклигидан иккинчи хилидан фарқ қилиб турарди.

Қайси доннинг нони ширин бўлади — деб сўрадим отамдан, — «Меҳнат қилгандан сўнг ҳаммасининг ҳам нони ширин бўлади, болам, фақат «Улуғбек» донидан қилинган ноннинг ранги оқроқ бўлади».

Эртаси куни мен синглим билан биргаликда пиёз, лавлаги экилган ерларни, бегона ўтлардан тозалаётган эдик. Ҳаш-паш дегунча шамол ҳам эсиб қолди. Отам шунда қизларим, келинглар донни совурамиз деди. Биз қилаётган ишимизни шу ерда тўхтатдик. Отамнинг орқасидан бордик, донларни кенг супа устига қопларга, тоғорачаларга солиб чиқардик, кенг шолча ёзиб, устига уюм қилиб тўкдик. Иккинчи шолчани нарироққа ёздик. Отам тоғорачага донни солиб, шамол эсиши билан баланд кўтариб секин донни ердаги ёзилган шолча устига

(Давоми 2-бетда)

МАТЛУБОТ ТИЗИМИ

ДЕҲҚОНГА ЕЛКАДОШ

Маҳсулотни қабул қилиш ва савдо хизмати кўрсатиш бир жойда ташкил этилди.

Касбида хизмат сафари билан юрганимизда ҳамроҳим, туман газетаси муҳаррири Жўра ака Юсупов шундай деб қолди:

— Шу корхонага ҳам бир кириб ўтсак, — йўлнинг чап тарафидаги ҳашаматли дарвозага ишора қилди у. — Яқинда ишга туширилган бу корхонада мева-сабзавотлар қайта ишланиб четга ҳам чиқаришяпти, яхшигина даромад олишяпти. Раҳбари тиниб-тинчимас, ишбилармон одам.

Корхона ҳовлисига кирдик. Басавлат киши олдида турган ишчиларга нималарни уқтирар эди.

(Давоми 2-бетда)

ЧАНОҚЛАРДА ЧАҚНАГАН ЮЛДУЗЛАР

МАВСУМ

Кенг ва бепоён пахтазорни айни шу кунларда кузатганмисиз? Кўм-кўк ҳали барглари тўкилмаган ғўзанинг чаноқларида лўппи-лўппи бўлиб турган, оппоқ бўлиб очилган пахтазорга тикилсангиз, беихтиёр қалбингизни тотли ҳислар чулғаб олади. Гўёки чаноқларда юлдузлар чақнаётгандек туюлади. Пахтазор ҳам, эгат оралаб, пахта тераётганлар ҳам сизнинг завқи-шавқингизни ошириб, дилингизда ажиб ҳисларни тоширади.

Барча жойлардаги каби Самарқанд вилояти пахтазорларида ҳам иш қизғин бошланаяпти. Бу йил вилоят пахтакорлари 250 минг тонналик оқ олтин хирмони учун бел боғлаганлар. Айни кунларда 97 минг гектар майдондаги ғўзада кўзланган хирмонга етадиган ҳосил тўпланмоқда. Жорий мавсумда 75 минг гектар пахта майдонидаги ғўзага дефолиант сепилди. Кенг ҳажмдаги ушбу ишни бажариш учун 205 та «ОВХ» русумли агрегатлар ишлатилди. Германиядан «дропп ультра» химикати, Навоийдан эса «Сиҳат» дефолианти етарлича олиб келинди. Нарпай, Пахтачи, Иштихон, Каттақўрғон туманларида дефолиация қилиш тугалланди.

Вилоят «Пахтасаноатсотиш» ҳиссадорлик бирлашмаси раисининг ўринбосари Хуршид Салоҳиддинов эътироф этишича, ҳосилни тез ва соз қабул қилиб олиш учун пухта ҳозирлик кўрилган. 48 та пахта қабул қилиш манзилгоҳи мавсум талабларига жавоб берадиган ҳолатда. Тош-тарозилар, лаборатория ускуналари, бошқа техника воситалари ҳам хизматга шай. 9 та пахта тозалаш заводида эса

(Давоми 2-бетда)

САНОАТ

Оққўрғон туманидаги «Оққўрғон» пахта тозалаш заводида кадрлар қўнимсизлиги, раҳбарнинг тез-тез алмаштирилиши туфайли ишлар орқага кета бошланди. Заводга ёш, иқтидорли мутахассис Фарҳод Омонов директор этиб тайинланди-ю, ишлар юришиб кетди. Заводни замон талаби асосида

ИШЛАР ЮРИШИБ КЕТДИ

қайта қурмасдан юқори натижаларга эришиш мумкин эмаслигини англаб етган ёш директор кўпчилик билан маслаҳатлашиб, ички имкониятларни чамалаб корхонада реконструкция ишларини бошлаб юборди.

Ҳозирги кунда заводни қайта жиҳозлаш ишлари ниҳоясига етай деб қолди. Янги жиҳозлар ўрнатилди. Шу билан бирга жин агрегати биттага камайтирилди. Иккита цехни ихчамлаштириш ҳисобига электр қувватининг сарфи 50 фоизга озайди. Лекин бу билан заводнинг ишлаб чиқариш қуввати камайгани йўқ. Бу йил ҳам 20 минг тонна пахтани қайта ишлаш қувватига эга.

(Давоми 2-бетда)

Ўткир ҲОШИМОВ,
Ўзбекистон халқ ёзувчиси

ДАФТАР ҲОШИЯСИДАГИ БИТИКЛАР

Элимизнинг атоқли ва ардоқли адиби Ўткир Ҳошимовнинг қарийб қирқ йиллик кузатувлари натижасида дунёга келган «Дафтар ҳошиясидаги битиклар» китоби чоп этилгач, кўп ўтмай қўлма-қўл бўлиб кетди. Сабаби, бу мўъжаз китобда муаллифнинг бир қадар армонли, бир қадар ўйчан, бир қадар табассумли дардлари бор. Севимли ёзувчимиз ушбу китобнинг янги нашрига киритилиши мўлжалланган янги, ҳеч қаерда эълон қилинмаган кузатувларини «Қишлоқ ҳаёти» газетасига тақдим этди. Марҳамат, ўқинг... Фақат, муаллифнинг бир илтимосини айтиб қўйишни хоҳлар эдик. Бу кузатувлар узоқ йиллар ўйлаб ёзилган. Сиз, азиз газетхонлар ҳам уларни шошилмай, диққат билан ўқисангиз...

ЧЕГАРА

Табиат. Жамият. Инсон.

Одамзот нима учун кафтдек ҳовлисига гул экади? Ундан кўра шолғом экса, қозонига тушади-ку.

Одамзот нима учун булбул чаҳ-чаҳини эшитганда энтикиб кетади? Ундан кўра булбулни шўрвага солиб пиширса, нафсини қондиради-ку.

Одамзот нима учун осмонда чарақлаб ётган юлдузларни кўриб, кўнгли завққа тўлади? Юлдузлар унинг ҳамёнидаги тиллалар эмас-ку.

Одамзот нима учун китоб ўқиётиб, суюкли қаҳрамони ўлиб қолганида ўкиниб йиғлайди? Уни ёзувчи «ичидан тўқиб» ёзганини билади-ку.

(Давоми 4-бетда)

КЕЛГУСИ СОНДА: БУРГУТ ЮКСАКЛАРДА УЧАДИ | ПУШАЙМОН | САҲНАДАГИ КАМАЛАК

ЧАНОҚЛАРДА ЧАҚНАГАН ЮЛДУЗЛАР

(Боши 1-бетда)

янги ҳосил қабул қилиб олиниши билан уни қайта ишлашга тайёр турибди. Энг муҳими, хўжаликлар билан тузилган шартномалар бўйича уларга бўнак пули бериб қўйилган.

«Пахтасаноатсотиш» бирлашмасига қарашли қайта ишлаш корхоналаридан — Каттақўрғон, Зирабулоқ, Жомбой ва Челак пахта заводлари «Ўзпахтасаноатсотиш» уюшмасининг дастурига асосан пахтани қайта ишлашнинг мувофиқлаштирилган технологиясига ўтказилди. Бу технология кўп қувват сарфланадиган эски ускуналардан воз кечиш, ишчи кучини қисқартириш, электр энергиясини тежаш имконини беради. Муҳими, янги усулда тайёрланаётган тола сифати яхшиланиб, миқдори анча ошади.

Энг қувончлиси, пахтакор меҳнати ҳукуматимз томонидан қадрланаётганидир. Республика Вазирлар Маҳкамасининг «1999 йил пахта ҳосилини йиғиштириб олишни уюшқоқлик билан ўтказиш чора-тадбирлари тўғрисида» яқинда эълон қилган қарори фикримизнинг исботидир. Ушбу қарорда таъкидланганидек, пахтанинг ҳар тоннасига 34.800 сўмдан ҳақ тўланади, давлат харид нархи уни ишлаб чиқариш ҳажмининг 30 фоизи даражасида сақлаб қолинади. Муҳими, белгиланган давлат харид ҳажмидан ортиқча ишлаб чиқарилган пахтадан олинган тола хўжаликлар ихтиёрида қолади ва улар томонидан шартнома нархлари бўйича сотилади. Бу пахтакор ва пахта етиштирувчи хўжаликлар учун катта имкониятдир. Фақат гап ҳосил, унинг салмоғи ва сифатида. Етиштирилаётган ҳосил вақтида, нест-нобуд қилинмай йиғиштириб олинса, деҳқонларнинг ошиғи олчи бўлади.

Оддий мисол. Бир килограмм ўрта толали пахта учун камида — 8 сўм, ингичка толали пахта учун 9 сўм, ўрта толали бир килограмм уруғлик пахта учун — 10 сўм, ингичка толали уруғлик пахта учун — 12 сўмдан тўланишини ҳисобга олсак, 100 килограмм пахта терган теримчи бир кунда 800 ёки 1200 сўмга эга бўлади. Ваҳоланки, кунига 200 килограммдан ошириб пахта терадиган чеварлар бор. Демак, бу йил чевар теримчилар пахта эмас, пул теришади. Кунига ўртача 100 килограмм пахта терган теримчи бир ойда 24 ёки 30 минг сўм пул ишлайди.

Бугунги кунда Самарқанд вилоятидаги туманларда, пахта йиғим-терими қизғин.

Мамадиёр ЗИЁДИНОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

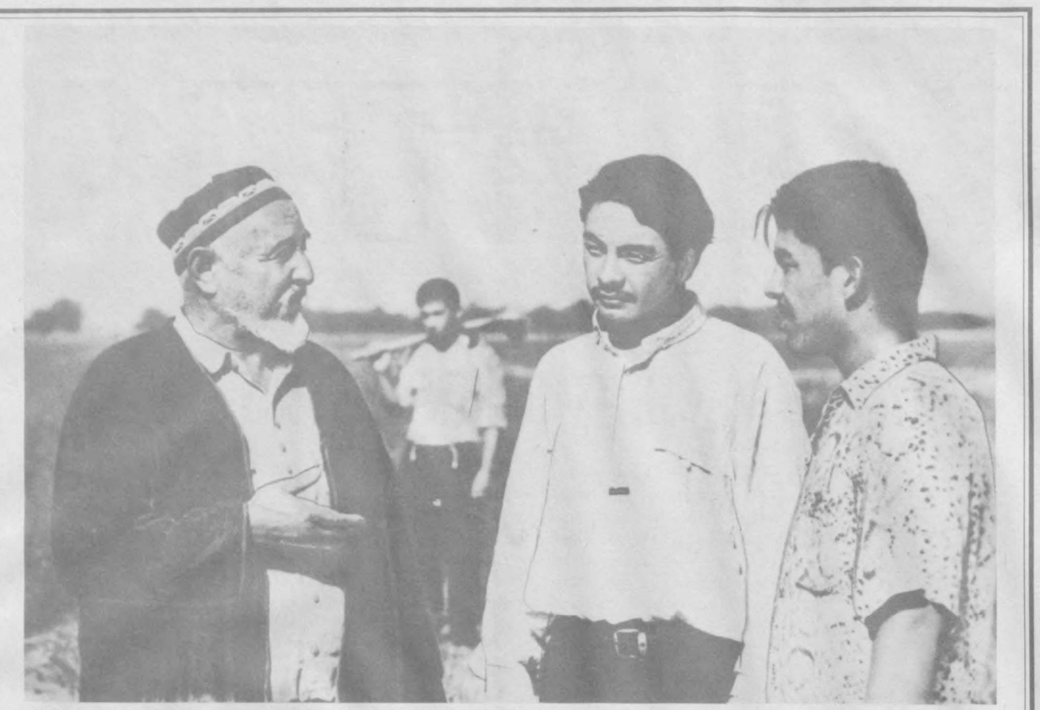

ЕР БИЛАН «ТИЛЛАШГАН» ЭШҚОБИЛ БОБО

Эшқобил бобо номини «Кўкбулоқ» жамоа хўжалигида ернинг «тили»ни, ишнинг кўзини биладиган тажрибали деҳқон дейишади. Заҳматкаш инсон ўзининг меҳнатсеварлиги, кўп йиллик иш тажрибаси билан нафақат хўжаликда балки туманда тадбиркор деҳқон сифатида танилди.

Эшқобил бобо кўпни кўрган, турмушнинг оғир-енгилига бардош берган, яхшиликка ҳавас, ёмонликдан ҳазар қилган кишилар тоифасидандир. Шу сабабдан у катталарга оқсоқол, кичикларга йўлбошчи бўлиб, барчага ўзининг тўғри маслаҳати, холис кўмагини бериб, табаррук 65 ёшни қаршилади.

Эшқобил бобо кексалигига қарамасдан Баҳористон туманидаги Сулаймон Муродов номли ширкат хўжалигидан ер олиб, оилавий «Кўкбулоқ» фермер жамоасини ташкил этди. Жорий йилда 15 гектар ғалла майдонидан 30 центнер ўрнига 34 центнердан сара дон етиштирди. 1 гектар майдондаги картошкадан ҳам мўл ҳосил олинди. Шу кеча-кундузда 10 гектар ерда етиштирилган «оқ олтин»ни ҳам нест-нобуд қилмай териб олишмоқда. Айни чоғда Эшқобил бобо қарамоғида 30 бош қорамол бор. Говмишларидан ярим йилда 10 тонна серқаймоқ сут соғиб олинди. Йил якунигача давлатга яна 10 тонна сут топшириш режалаштирилган. Давлатга 2 тонна гўшт сотилди ва яна бир тонна гўшт топшириш мўлжалланган. Ҳосили йиғиштириб олинган ғаллазорларнинг 10 гектарига тариқ экилди. Ҳар йили ердан унумли фойдаланиш одат тусига кирган. Бир йилда экин майдонларидан камида икки ҳосил етиштирилмоқда.

Эшқобил бобонинг орзулари катта. У келажакда маҳсулотларни қайта ишлаш цехи қуриш ниятида. Ниятингиз йўлдошингиз бўлсин, Эшқобил бобо!

Суратда: Эшқобил бобо ўғиллари Усмон ва Мусо Азимовлар билан далада.

Ш. ШАРОПОВ
олган сурат.

ОТАМНИНГ НОНИ ШИРИН

(Боши 1-бетда)

тўка бошлади. Шамол буғдой пўстлоқларини қуюндек учириб кетди. Ҳаш-паш дегунча 3 — 4 қоп буғдойни тозалаб қўйдик. «Энди эса донларни краннинг олдига келтириб тоғорага солиб яхшилаб ювамиз» — деди отам. Биз донларни ювишга киришдик. Сўнг чорпояни қуёшнинг иссиғи яхши тушадиган жойга қўйиб тагига қанорларни ёзиб қуритиш учун ёйиб қўйдик. Тонгги шабнам тушганда дон ҳўл бўлиб қолмасин деб, юзини оқ сурп билан ёпиб қўйдик.

Отам тонгда уйғониб намозини ўқиб яна донни ажратишга ўтирди. Менинг бу доннинг яқин орада тоза бўлишига кўзим етмаган эди. Лекин уч кун тонг саҳарлаб бошланган иш ниҳоясига етди.

Эртаси куни отам донларни қопларга жойлади. Биринчи бўлиб ўзи тошчалардан ажратган донни қўшнимизнинг тегирмонига ун қилиб келиш учун укамдан бериб юборди.

Отамнинг юзида чиройли ифода кўрдим. Отам савобга қолди, донларни тошчаларга қўшиб тўкиб юбормади, исроф қилмади. Нон қилиб пишириб олгунча меҳнат қилди. Тез орада Тошкентга ҳам қайтдим. Шу куни онам тандирда иссиқ буғдой нони ёпганди. Шу нондан менга икки дона олиб кетишимни айтди. Сўнг ўзи чумчуқлардан қўриқлаб пиширган узумдан ҳам икки бошни олиб сумкага жойлади. Йўлга тушишимдан олдин отам қўлини фотиҳага очди. «Омин, ишларинг ўнгидан келсин, болам...»

Автобус шаҳарга 5 — 6 соатларда олиб боради, бу вақт орасида ниманидир ўқиб келасиз ёки табиат манзарасини томоша қиласиз. Мен эса бир нуқтага қараб узоқ ҳаёл суриб келдим. Кўз ўнгимда отам донни ҳамон тошчалардан ажратиб ўтиргандек эди. Шу аснода тасаввур қилдим, борди-ю, отам олимлик йўлида иш олиб борганда эди, шу кунга қадар академик даражасидан ҳам ўтиб кетар эди. Болалигимда ҳам отамнинг орқасидан чопиб юрардим. Онам тушлик пайти, отанг бугун далада иш кўплигини айтганди болам, чойини, овқатини олиб боргин, дея қўлимга тугун қилиб бериб юборар эди.

Кечқурун отам ишдан қайтганида мен оёқ-қўлларини ювишга сув қуярдим. Қўлларига сочиқ тутардим. Сўнг дамлаб қўйилган совуқ чойни берардим. Даладан чарчаб келган отамдан тер ҳиди келар, ҳорғин кайфиятидан меҳнаткашлик сурати кўриниб турарди. Тошкентга етиб келгач 2 дона буғдой нонни ва 2 бош узумни неча кундир едим. Маҳалламизда бир қария бобо, елкасига нон солинган саватни қўйиб «Нон келди, нон келди» деб бақириб — чақириб юради. У кишининг нонидан ҳам еганман, вақтида магазинлардан ҳам сотиб олганман. Лекин бугун хонтахта устида еяётганим — Отамнинг нони ширин, унинг таъми бошқача. Ноннинг нақадар ширин, нақадар тотли эканлигини мана ҳозир чиндилдан ҳис қилдим.

Зарбуви АЛҚАРОВА.

САФАРБАРЛИК СУСАЙМАЙДИ

Мамлакатимиз пахтакорларининг мавсум бошидан буён шу кунгача уйган хирмони 1 миллион 747 минг 12 тоннадан ошди. Йиллик режа 43,68 фоизга уддаланди. Бу ўтган йилнинг шу даври билан таққосланганда 295 минг 800 тонна зиёд демакдир.

— Жорий йилда республикамиз бўйича 4 миллион тонна пахта ҳосили етиштирилади, — деди республика Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг пахтачилик бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Расулжон Холматжонов. — Мамлакатимизнинг Хоразм ва Фарғона вилоятлари ҳамда Қорақалпоғистон Республикасидан бошқа ҳудудларда кеча кун бўйи ёмғир ёққанлиги боис терим суръати бироз пасайди. Об-ҳавонинг ўзгариши боис кеча республика далаларида 1127 та ўрнига 382 та пахта териш машинаси ҳамда 1 миллион 957 мингта ўрнига 1 миллион 290 минг теримчи меҳнат қилишди. Об-ҳавонинг ўзгариши деҳқонларимизни ҳар бир дақиқа қадрига етиб, етиштирилган ҳосилни қисқа муддатда йиғиб олишга даъват этаётир. Ҳозирги кунда республикада Андижон вилояти давлат қабул пунктларига 74.65 фоиз пахта топшириб вилоятлар орасида карвонбошилик қилмоқда. Кеча андижонликлар давлатга 2,08 фоиз «оқ олтин» топширдилар.

Файзулла ЭШҚУЛОВ,
«Туркистон-пресс».

ХИРМОНГА БАРАКА

пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида
1999 йил 30 сентябрга бўлган
МАЪЛУМОТ

вилоятлар:	Топшириққа нисбатан фоиз ҳисобида: бир кунда	мавсум бошидан
1.Андижон	2.08	74.65
2.Фарғона	3.00	54.66
3.Навоий	0.83	53.92
4.Сурхондарё	0.36	53.71
5.Хоразм	2.36	52.40
6.Бухоро	0.90	51.97
7.Қашқадарё	1.90	47.44
8.Самарқанд	1.10	42.64
9.Наманган	3.18	35.57
10.Қорақалпоғистон Республикаси	1.38	34.41
11.Жиззах	1.17	20.23
12.Сирдарё	0.15	20.14
13.Тошкент	0.38	18.18
Республика бўйича	**1.48**	**43.68**
Тонна ҳисобида	**59032**	**1747012.**

«ЕТТИ ХАЗИНА»НИНГ БИРИ

ПАРРАНДАЧИЛИК ШУҲРАТИ ТИКЛАНАДИМИ?

Паррандачиликни ривожлантириш лойиҳасини бажариш учун Ўзбекистон Вазирлар Маҳкамаси «ЎзМАДпарранда-холдинг» холдинг компаниясини ташкил қилиш тўғрисида қарор қабул қилди. Давлат Мулки қўмитаси, «Ўзпаррандасаноат» уюшмаси ва Исроилнинг «М.А.Д. Agricultural Products Development Corporation LTD» («М.А.Д.») фирмаси унинг муассислари бўлди. Холдинг компаниясига шунингдек, республиканинг турли вилоятларида жойлашган 11 та паррандачилик хўжаликлари ҳамда янги қурилаётган Тошкент ва Фарғона омухта ем тайёрлаш заводлари ҳам кирди.

ҲАМКОРЛИК

«Туркистон-пресс» мухбирига «Ўзпаррандасаноат» уюшмасидан маълум қилишларига кўра, барча парранда фабрикаларини тўла-тўкис озуқа, насл олиш ашёлари, ускуналар билан таъминлаш, парранда гўшти ва тухумлар тайёрлаш ҳажмини кўпайтириш янги холдинг компаниясининг асосий вазифаси саналади. Паррандачиликни ривожлантириш лойиҳасининг тахминий ўлчамларига кўра, тухум тайёрлаш 2001 йилда 506,5 миллион донагача, парранда гўшти тайёрлаш 5000 тоннагача, озуқа-ем ва премикслар тайёрлаш 120 тоннагача етказилади, бунда маҳсулотнинг бир қисмини экспортга чиқариш режалаштирилади.

Мазкур лойиҳани бажариш учун Исроилнинг «М.А.Д.» фирмаси 5 йил муддатга хорижий банклар ва Ўзбекистон Ташқи иқтисодий фаолият Миллий банкининг 46,1 миллион доллар ҳажмидаги кредитларини жалб қилишни кўзламоқда. Бу миқдорнинг 25,6 миллион доллари технологик ускуналар, насл олиш ашёлари, озуқа қўшимчалари, паррандачилик хўжаликлари учун ветеринар препаратлар харид қилишга мўлжалланади, 20,5 миллион доллари озуқалар учун (1,8 миллион доллар) зарур қўшимчалар, қурилаётган озуқа-ем заводлари учун (19,9 миллион доллар) ускуналар ва жамланма қисмлар харид қилишга сарфланади.

Ҳукумат қарорига кўра, парранда гўшти ва тухум тайёрлашни кўпайтириш бўйича лойиҳани маблағ билан таъминлаш жадвали белгиланган. Хусусан, Исроил фирмаси жамғармаси 1,2 миллион доллар, Ўзбекистон Ташқи иқтисодий фаолият Миллий банки кредити — 6,9 миллион доллар, АҚШнинг «Эксим» Банки ва Исроилнинг «Ифтрик» Банки суғурта қоплови остида 5 йил муддатга хорижий банклар маблағларини қайта молиялаш орқали Миллий банк кредити ҳисобига — 39,2 миллион доллар миқдорида молиялаштирилади. Хорижий банклар кредитлари, фоизлари ва уларга хизмат кўрсатиш билан боғлиқ барча харажатларни қоплаш «ЎзМАДпарранда-холдинг» холдинг компанияси томонидан хусусий хўжалик фаолияти ҳисобига амалга оширилади.

Лойиҳани қўллаб-қувватлаш ва муваффақиятли бажарилиши учун ҳукумат қарорига мувофиқ, «ЎзМАДпарранда-холдинг» холдинг компанияси 2003 йилгача ускуналар, механизмлар, насл олиш ашёлари, қўшимчалар, премикслар, озуқаларга қўшимча биоаралашмалар, ветеринар моддалар ва бошқа моддий техник захиралар импортида божхона тўловларидан озод этилади. Шунингдек, мазкур холдинг компанияси ўз маҳсулотларини сотишда қўшимча қиймат солиғидан озод этилади.

«Туркистон-пресс»

ИШ БИЛГАННИНГ ОШИҒИ ОЛЧИ

Нақшбанд ҳиссадорлик жамиятига қарашли Ғиждувондаги 3-сон пойафзал ишлаб чиқариш корхонасига кириб борганимизда, нафақат янги оёқ кийими кийган болалар, балки уларни тайёрлаётган уста ҳунармандларнинг ҳам ўз касбларидан қониқиш ҳосил қилган ҳолда қувонишларини кўрдик.

— Ҳар ойда 3,5-4 миллион сўмлик маҳсулот тайёрлаяпмиз, — дейди корхона директори Сулаймон Турдиев бизга эндигина дастгоҳдан чиққан фасони чиройли ўғил-қизлар оёқ кийимларини кўрсатар экан.

— Болалар учун ҳозирги пайтда 10 турдаги пойафзаллар ишлаб чиқариб, истеъмолчиларга жўнатяпмиз. Буюртмачилар маҳсулотимиз сифатидан жуда рози. Чунки ҳар бир маҳсулотимизга Бухоро минтақавий стандартлаш маркази сертификатлари берилган. Шу боис республикамиз бўйича корхонамизга пойафзал сўраб келаётган истеъмолчилар сони кундан-кунга кўпаймоқда.

Нархи қиммат эмас: ёзлик оёқ кийимлар 300-400 сўм, этикчалар 1400 сўмгача. Аҳоли бозордан, хориж кооперативларида ишлаб чиқарилган шундай маҳсулотларни

ЗАМОН— ИЗЛАНГАННИКИ

икки баробар қимматга олаяпти. Сифати эса бизникидан анча паст. Бунга ўзингиз ишонч ҳосил қилишингиз мумкин.

— Биз хом ашё етказиб бериш бўйича буюртмачини ўзимиз топамиз. Масалан, тагчарм ва қолипларни, микропол, елим, каучук, содаларни Россиядан, чарм,хромни эса Фарғона, Тошкент, Самарқанд заводларидан қатъий шартнома асосида оламиз. Шу боис ишда узилиш деярли бўлмаяпти, мавжуд 200 нафар ишчимиз доимий меҳнат билан банд.

Вилоят меҳнат, иш билан таъминлаш ва аҳолини ижтимоий ҳимоялаш бошқармаси бизга ёрдам қўлини чўзмоқда. 35 миллион сўм имтиёзли кредит олиш масаласи ҳал бўлаяпти. Шу пулга терига ишлов берадиган цех қурмоқчимиз. Бино бор, ишчи кучи етарли, фақат янги технология сотиб олиб, ўрнатилса бас. Ўшанда хом ашёга бўлган талабимиз қониб, ҳар ойда 32 турдаги 10 миллион сўмлик пойафзал ишлаб чиқариш имконияти бўлади. Қўшимча 30 та янги иш ўринлари яратилади. Яна бир муҳим жиҳати шундаки, хом ашё ўзимизда тайёрлангач, маҳсулот таннархи ҳам 30 фоизгача арзонлашади.

Корхона раҳбари бу сўзларни ишонч ва қувонч билан айтди. Бунга асос бор эди. Чунки фабрика болалар оёқ кийими ишлаб чиқарадиган республикамиздаги илғор корхоналардан бирига айланиб бораяпти.

Н. РАМАЗОНОВ,
Д. МУРОДОВ.

ДЕҲҚОНГА ЕЛКАДОШ

(Боши 1-бетда)

— Ишимиз ўнгидан келди, — деди Жўра ака, — раис буванинг ўзлари шу ерда эканлар. Бир суҳбатларини оламиз.

— Э, келинглар, келинглар, — дея илиқ қарши олди туман матлубот ҳиссадорлик жамияти раиси Аҳмад ака Холмуродов. — Ҳозир иш жуда қизғин пайт. Туну кун мева-сабзавот қабул қиляпмиз. Ўзим тепасида турмасам бўлмайди.

— Қурилишлар катта-ку!

— Ниятимиз ҳам катта-да, — кулди Аҳмад ака, — анави этакдаги уйларда чет эллик мутахассислар яшашини мўлжаллаганмиз. Қўшма корхона очишга тайёргарлик кўряпмиз. Ҳамма шарт-шароит бор, буёғига ҳаракатни тезлатсак бўлгани.

— Корхонага яхши жой танлаган экансиз...

— Яхши аҳамият берибсиз. Мана бу атрофдаги боғлар «Майманоқ» хўжалигига қарашли. Икки йил бурун шу жойни танлаб корхонани ишга туширган эдик. Йилдан йил ишлаб чиқариш ҳажми кенгайяпти. Олтмиш нафар ёш иш билан таъминланди. Ишчилар махсус транспортда олиб келиниб, иш тугагач, уйларига элтиб қўйилади. Ҳар куни иссиқ овқат тайёрланади. Душ, дам олиш хоналари битай деб қолди.

Қишлоққа саноатни олиб келиш, қишлоқ хўжалигидаги ортиқча ишчи кучларни бошқа касбга жалб этиш шу куннинг долзарб вазифаларидан. Бугунги ҳақиқий савдо ходими фақат омборида борини сотишни эмас, ишлаб чиқаришни ҳам билиши, ишбилармон, серғайрат бўлиши керак. Қўшимча даромад олиш йўлларини излаши даркор.

— Ўтган йили помидорни қайта ишлаш ҳисобига 11 миллион сўмлик маҳсулотни Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатларига сотдик, — дейди Аҳмад ака. — Ўрнига четдан озиқ-овқат маҳсулотлари, қурилиш материаллари келтирилди. Бу йил томат пастаси, консерваланган мева-сабзавотлар ишлаб чиқаришни уч-тўрт баробар кўпайтиришни режалаштирганмиз. Мева-сабзавотга хўжаликлар билан шартнома тузганмиз. Етказиб беришяпти. Маҳсулотларимизга эса буюртмачилар етарли. Бу эса халқимизга кўплаб керакли нарса келтирилади, дегани.

Матлубот ҳиссадорлик жамиятининг ёрдамчи хўжалигида сабзавотнинг ҳамма тури етиштирилади. Мақсад, ишлаб чиқариш жараёнида етишмовчилик, узилишларга йўл қўймаслик. Давлатга ғалла сотиш шартномаси ортиғи билан уддаланди. Ёрдамчи хўжалик чорваси қишловига етарли емиш жамғарилди.

Дарвоқе, юз бош қорамол, 250 бош қўй-эчки боқиляпти. Бари дуркун, соғлом. Сут-қатиқ ўзларидан чиқади. Байрамларда шунинг ҳисобидан дастурхон ёзилади, шунинг ҳисобидан гўшт тарқатилади. Мустақиллик байрами арафасида касбиликларга яна бир қулайлик яратилди. Корхона ёнгинасида янги дўкон ишга туширилди. Унинг бошқа дўконлардан фарқи шундаки, пулсиз мол айирбошлаш ҳисобига савдо қилинади.

Масалан, томорқасида етиштирилган ноз-неъматлар, ёки қўйиними, сигириними олиб келган одам келишилган баҳода топширади. Эвазига хоҳласа кийим-кечак, хоҳласа озиқ-овқат олади. Бу айниқса тўй ёки маърака қилаётганларга жуда қўл келяпти. Бир кунда икки иши битади. Чунки дўконда истаган нарсангиз топилади. Ҳа, ҳақиқий савдогар мижозни йўқотишни эмас, кўпайтиришни ўйлайди. Шунинг имконини излайди. Шу ўринда бир мулоҳаза. Қишлоқларда бўлганимизда гурунгларда баъзан шундай гапларни эшитиб қоламиз: «Тўй қилмоқчиман. Гуруч, ёғ ёки сарупо лик топа олмаяпман. Эртаиндин вилоят марказига бориб келмасам бўлмайди. Деҳқон зарур ишини қўйиб фалон чақирим наридаги шаҳарга йўл олади. Иши битгунча бир-икки куни кўчада ўтади. Қимматли вақти, ортиқча ҳаражати кетади. Агар ўзига керагини ўша ердан топганида сарсон бўлмас, хотиржам деҳқончилигини юргизаверар эди.

Қани энди Касби туман матлубот ҳиссадорлик жамиятидаги ибратли ишлар бошқа жойларда ҳам амалга оширилса. Бунда, биринчидан, мева-сабзавот етиштирувчиларнинг қизиқиши ортади, исрофгарчилик бўлмайди. Иккинчидан, қайта ишланган маҳсулотни четга чиқариш ортиб, юрт хазинасига яхшигина даромад келтиради, қўшимча ишчи ўринлари яратилади. Ниҳоят, учинчидан ва энг асосийси деҳқоннинг қимматли вақти тежалади. Бозорда молини сотиш, пулига ўзига керагини излаб юрмай битта жойнинг ўзида кўтара савдо қилиб қўя қолади. Бозор ва давр талабига жавоб бераман, фаолиятимни кенгайтириб, савдони ривожлантираман, деган матлуботчи шундай иш тутади. Ҳамма барака — ҳаракатда.

Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

ИШЛАР ЮРИШИБ КЕТДИ

(Боши 1-бетда)

— Ишчи-хизматчилар самарали меҳнат қилишлари учун ҳамма шароитни яратиб беряпмиз, — дейди корхона раҳбари Фарҳод Омонов. — Жамоа аъзолари меҳнат ҳақларини вақтида олишяпти. Тунги сменада ишловчилар учун қўшимча имтиёзлар яратилган. Хотин-қизлар учун алоҳида дам олиш хонаси қуриляпти. Яқин кунларда у фойдаланишга топширилади. Корхонамиз ҳудудидаги боғ беш гектарга кенгайтирилди. Заводимиз иқтисодий жиҳатдан бақувват бўлиши учун тежамкорликка катта аҳамият беряпмиз. Иқтисод қилинган маблағ ночорларга, кўп болали оилаларга тақсимланмоқда. Эндиликда бажарилган ишнинг сифати, миқдорига, сарфланган харажатига қараб иш ҳақи тўланяпти.

Боғ ва томорқа ерлари ҳам заводга яхшигина фойда келтиряпти. Ёрдамчи хўжалик даласида картошка, помидор, булғор қалампири ва бошқа резаворлар ўстирилмоқда.

Жамоа аъзоларининг қай бири билан суҳбатлашмайлик, эртанги кунга ишонч билан астойдил меҳнат қилаётганликларини сўзлашди. Бу албатта, инсон меҳнатига яраша манфаат кўраётганлиги натижасидир. Қайтаётганимизда оқ олтин ортилган дастлабки карвонлар корхона дарвозасидан ўта бошлади. Уни кўриб ишчилар ғайратига ғайрат қўшилди.

П. ЭРГАШЕВ.

ТОҒЛАРДАГИ ТЕРАКЗОРЛАР

Жиззах вилоятининг тоғли ҳудудларидаги ўрмон хўжаликларида мавжуд ўрмонзорларни кенгайтириш, таъмирлаш, арча, терак ҳамда турли хил мевали дарахтларни кўплаб ўстириш бўйича кўзга кўринарли ишлар қилинмоқда. Республика Вазирлар Маҳкамасининг саноат теракчилигини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисидаги қарори бу борада жиззахлик ўрмончилар учун дастуриламал бўляти.

Ҳозирги пайтда вилоят ўрмон хўжаликларида 380 гектар теракзорлар бор. Уларни қўриқлаш ва янги теракзорлар барпо этишда

ЎРМОН ХЎЖАЛИГИ

Бахмал, Жиззах ва Фориш туманларида ибрат бўларли тадбирлар амалга оширилаётир. Вилоят бўйича ҳар йили 300 гектар майдонга терак кўчатлари ўтказилмоқда. Бундан буён вилоят бўйича йилига камида 700 гектар ерга терак ниҳоллари экиш режалаштирилган. Шундан 160 гектари ўрмончилар улушига тўғри келади.

Сўнгги йилларда Жиззах ўрмон хўжалигида 249 гектар, Баликли махсус ўрмон хўжалигида 43 гектар, Зомин ўрмон хўжалигида 42 гектар. Фориш ўрмон хўжалигида 12 гектар янги теракзорлар барпо этилди. Ҳозирги пайтда Жиззах ўрмон хўжалигига қарашли Пахтакор бўлимида 80 гектар, Олмазор бўлимида 140 гектар, Арнасой бўлимида 110 гектар теракзор мавжуд.

Чунончи, Жиззах ўрмон хўжалигининг Уоб участкасида терак дарахтлари етиштириш бўйича алоҳида тажриба мактаби бор. У ерда кўп йиллик иш тажрибасига эга бўлган тадбиркор ўрмончи Аҳмад Албеков шартнома асосида ўзига ажратиб берилган тоғ ёнбағридаги майдонда ҳар йили 10-12 минг туп терак кўчати экиб, парваришлайди. Тузилган шартномага мувофиқ, экилган терак ниҳоллари етилиб, кесишга яроқли бўлганидан сўнг, уларнинг 20 фоизи ўрмончи Албековнинг ихтиёрида қолдирилади. Шуниси диққатга сазоворки шартномада кўрсатилган 10 йил давомида А. Албеков ўзи ишлаётган ўрмон хўжалигидан иш ҳақи (ойлик маош) олмасдан меҳнат қилади. Чунки теракчилик билганга сердаромад соҳа. Ҳақиқий ўрмончи ойлик маошга қарамай имконини ўзи топади.

Бахмал ўрмон хўжалигининг фидойи ва меҳнатсевар ўрмончилари 1998 йилда 132 минг дона терак қаламчасини эккандилар. Ана шу ниҳоллар ҳозир меҳр билан парвариш қилиняпти. Жиззах вилояти ўрмон хўжаликлари бошқармаси раҳбарлари бахмаллик Баҳодир Бобоев, форишлик Тоғай Мусаев, сингари тадбиркор ўрмончиларнинг номларини ҳурмат-эҳтиром билан тилга олдилар.

Ўрмонзорларни, шу жумладан юзлаб гектар майдонни эгаллаган теракзорларни қўриқлаш ишларини яхшилаш мақсадида давлат бюджетидан зарур миқдорда пул маблағлари ажратилмоқда. Ўрмон тоғбегилари ва қоровуллари ўзларига бириктилган участкалардаги теракзорлар ҳамда мевазор боғларни кўнгилдагидек асрамоқдалар. Улар билан тузилган шартномада ўрмончиларнинг ўз меҳнатлари самарасидан моддий манфаатдорлиги қатъий белгиланганлиги муҳим аҳамият касб этяпти.

Хуллас, сўлим тоғли ҳудудларга эга бўлган ушбу вилоятнинг ўрмон хўжаликларида саноат теракчилигини юксалтириш жабҳасида сўнгги вақтларда амалга оширилаётган ишлар, жиззахлик ўрмончиларнинг тўплаган иш тажрибаларини ўрганса арзийди.

Анвар ИМОМОВ.

ЗАВОД МАНЗИЛИ ЎЗГАРДИ

Наманган шаҳрининг марказида жойлашган 3-пахта тозалаш заводи манзилини ўзгартирди. Заводда табиатни муҳофаза қилиш чоралари амалга оширилишига қарамай, атроф муҳитга салбий таъсири йўқолмади. Шу сабабли корхона вилоят марказидан четга чиқарилди.

Тўрақўрғон туманининг саноат зоналаридан бири — Оқтош қишлоғида қисқа вақт ичида пахта тозалаш заводининг янги биноси қурилди. Унинг цехларида Наманган корхонаси машина-ускуналари ўрнатилди. Бу ерда ҳар йили 23 минг тоннагача хомашё қайта ишланди.

Илгари худди шунча миқдордаги хомашё Тўрақўрғон тумани хўжаликларидан вилоят марказига ташиб келтирилар эди. Хуллас, заводнинг бошқа жойга кўчирилиши шаҳар ҳавосини яхшилашга ёрдам берибгина қолмай, илгари бундай завод бўлмаган қишлоқ туманига анча иқтисодий наф келтиради. Эндиликда, мутахассисларнинг ҳисобларига қараганда, туман хўжаликлари транспорт харажатларининг ўзидан йилига 25 миллион сўмдан кўп маблағни тежаб қолади.

Яқинда Оқтошда пахта тозалаш заводини очишга бағишланган тантана бўлди. Бу ерда ҳозирнинг ўзидаёқ янги ҳосил қабул қилиб олинмоқда. Завод ўз маҳсулотини Европадаги ҳамкорлик алоқалари ўрнатилган бир қанча мамлакатларга жўнатишни мўлжалламоқда.

Н. ХЎЖАЕВА,
ЎзА мухбири.

«СЎЗИМ ТАРАЛАР ОЛАМГА!»

Қорақалпоқ мумтоз адабиётининг етук вакили Ажиниёз Қусибой ўғли ўзининг шеърларидан бирида шундай деб бежиз куйламаган экан. Вазирлар Маҳкамасининг қарорига биноан бу йил мамлакатимизда шоирнинг таваллуд тўйи кенг нишонланади. Кутлуғ санага Қорақалпоғистонда айниқса кўтаринкилик билан ҳозирлик кўрилмоқда. Жумладан, шоир номи билан аталувчи Нукус давлат педагогика институтида адиб серқирра ижодини ўрганишга бағишланган илмий-назарий анжуман бўлиб ўтди. Унда шоирнинг ҳаёти ва фаолияти, унинг улкан асарлари истиқлол йилларидагина чуқур ўрганила бошланганлиги таъкидланди. «Авлиёр ғузаллиги — Ажиниёз шеъриятин гултожи», «Сўзим таралар оламга», «Ажиниёз асарлари — ҳақиқий тарихий манба» мавзуидаги маърузалар тингланди.

ВИЛОЯТДА БИРИНЧИ

Уйчи туманининг Абдували Мўминов номидаги ширкат хўжалиги деҳқонлари Наманган вилоятида биринчи бўлиб пахта тайёрлаш йиллик топшириғини бажардилар.

Қабул пунктларига 1400 тонна хомашё етказиб берилди, унинг ярми ўрғулик пахтадир. Деҳқонларнинг агротехника қоидаларига аниқ риоя қилишлари, механизаторлар терим машиналарига яхши ишлов бериб, пахтачилик тармоғини тўғри ташкил этишнинг илғор шаклларидан фойдаланишлари, хусусан оила пудрати муваффақиятни таъминлади.

Хўжалик жамоаси қўшимча равишда яна 300 тонна пахта топширіб, ўртача ҳосилдорликни 40 центнерга етказишни мўлжалламоқда.

«Соҳибкор» хўжалиги пахтакорлари ҳам шартнома мажбуриятини бажардилар. Уйчи туманидаги яна бир неча хўжалик йиллик марранi эгаллаш арафасида.

(ЎзА).

Бугун — Ўқитувчилар ва мураббийлар куни

МЕҲР БЕРГАН ЎЗИНГСАН, УСТОЗ!

Ўқитувчи ҳақида ҳеч қачон ножўя фикр билдирилиши мумкин эмас. Ўқитувчи тўғрисида ҳеч қачон ёмон гап айтиб бўлмайди. Ўқитувчи ҳамиша элнинг сузида, кўпнинг кўзида, катта-кичикнинг юрагида юриши, яшаши лозим.

Ҳаёт-ҳаёт бўлибдики, не-не алломалар ўтди бундан. Инсон-инсон бўлибдики, қанчадан-қанча устозларни кўрмадей дейсиз. Устознинг сўзи қанчалик ўткир бўлса, шогирднинг кўли шунчалик узун бўлади дейди халқимиз. Аслида пайдариқлик табаррук инсон, фидойи ўқитувчи Саломат Омонова ҳам виждони пок, имони бутун устозлар хилидан. Айни палла бул инсоннинг ёши сал кам олтмишни кораладі. Саф-саф шогирдлари, собиқ ўқувчиларининг аксарияти устозларининг қаватига келиб кўшилганлар.

Бўлаётган бола бошидан маълум деганларидек Саломат Омонова ҳам ёшлигиданоқ ҳурфикр, зеҳнли бўлиб ўсди. Математика, адабиёт, тарих, физика, кимё фанларидан ҳеч қачон ёмон баҳо олмади. Шу боисдан ҳам Пайариқ туманидаги С.Йўлдошев (илгари И.Тургенев номида эди) номли 45 ўрта мактабни олтин медаль билан битириб тугатди. Худди шу йил Самарқанд давлат университетининг математика факультетига кирди. Шу соҳада Бердимурод деган йигит ҳам ўқир эди. Бир қанча вақт ўтиб бу икки талаба турмуш қурдилар, йигит қишлоқ хўжалиги институтини, қиз эса университетни тамомлаб, оилавий Пайариқ туманига ишга қайтдилар.

ЭЪТИРОФ

Ҳамиша ва ҳаммага утади. Нима таклиф киритмасин, қандай илтимос қилмасин ҳеч қачон рад қолмаган. Уз ҳам жуда гайратли-да, оддий ўқитувчи бўлишидан қатъий назар мактабнинг ҳар қандай юмушига бефарқ қараб турολмайди.

Устоз-муаллима оддийгина деҳқон оиласидан чиққан. Отаси Худойберди Омонов бир неча йиллар давомида бригада бошлиғи бўлиб ишлаган. Ҳалоллик, поклик, тўғрисўзлик Саломат опага аслида отаонасидан ўтган. Бир хонадонда бир этак фарзанд катта бўлишган. Саломат опа билан синглиси Рихсихон ўқитувчиликни танлади. Абдурасул ака агроном, Бердимурод ака оддий деҳқон, Уктам ака гидротехник, Озодахон эса ҳамширалик касбини тутишди. Мана уларнинг ҳаммаси уйли-жойли бўлиб тарқаб кетишди. Ҳар бири ўз рўзғори, ташвиши билан ўзи овора.

Ўқитувчилик соҳасидаги ҳалол ва беминнат хизматлари учун Саломат Омоновага 1995 йил Олий тоифали ўқитувчи деган ном берилди. Айни палладa бу тиниб-тинчимас устоз ана шу ном хурмати учун С.Йўлдошев номли 18-ўрта мактабда ишлаш билан бирга янада улғроқ, залворлироқ, эзгу мақсадлар сари дадил одимламоқда.

Пайариқнинг ўқитувчилари орасида ушбу устоз оламнинг алоҳида ўрни бор. Айтган гапи

Улуғбек МАРДОНОВ.

ТАЖРИБА ЮҚОРИ БАҲОЛАНДИ

Навоий давлат кончилик институтининг ўзбек ва чет тили кафедраси мудири Мунаввар Қаюмова бу йил «Устоз» жамғармаси танловида қатнашди. У «Ўзбекистон тарихи», «иқтисод», «ҳуқуқшунослик» ва чет тили бўйича билимларини намойиш этиб, жамғарма совриндори бўлди ҳамда Вашингтон шаҳридаги нуфузли ўқув марказларида малака оширишга йўлланма олди.

— АҚШда таълимдаги янгиликлар, ўқитиш технологиялари ва методлари, таълим стандартлари дастури бўйича таниқли олимларнинг маърузаларини тингладик, — дейди М. Қаюмова. — Машғулотлар давомида мамлакатимиз педагоглари ишлаб чиққан услубий қурсатма ва методлар ҳорижий ҳамкасбларимиз катта қизиқиш уйғотгани, бизнинг бу борадаги тажрибамизга юқори баҳо берилгани мени гоят қувонтирди.

Ёркул УМАР,
ЎзА мухбири.

ЯХШИ ХАБАРЛАР

СИФАТИ ВА СУРЪАТГА ЭЪТИБОР

БУХОРО вилояти пахтакорлари пахта теримини тобора жадаллаштирмоқдалар. Ҳар куни далалардан белгиланган режанинг 5-5,5 фоизи миқдорида «Оқ олтин» йиғиштириб олинмоқда. Шофиркон, Вобкент, Ғиждувон ва Коғон туманларида бу кўрсаткич 6,5-7 фоизни ташкил этмоқда. Илғор хўжаликларда терим бригадалари, фермер хўжаликлар ҳар куни сайин кўпаймоқда.

Вилоятда бу йил ҳосилни йиғиштириб олишга янгича ендошилди: оммавий йиғим-теримга ўтган йилга нисбатан 10-15 кун кеч киришилди. Олимлар, мутахассислар, тажрибали деҳқонлар бунинг фойдали эканини исботладилар. Пахта пишиб етилганидан кейин териш сифатли ва тез бўлади. Айни пайтда деҳқонлар чигитнинг ҳам сифатига катта эътибор беришмоқда.

Шундай қилиб, вилоятда 20 сентябрдан ялпи терим бошланди. Далада ишловчилар учун зарур маданий-маиший шароитлар яратилди. Ҳисоб-китоб ҳар куни ўтказилади. Туманлараро мусобақалар самараси кўзга яққол ташланмоқда.

Натижа чакки бўлмаяпти. Вилоят пахтакорлари давлатга ўтган йилдагига нисбатан кўпроқ пахта топширдилар. Улар бу йил 408 минг тоннадан зиёд «оқ олтин» хирмони уйиш ниятида қизғин меҳнат қилишмоқда.

КУЗГИ ДОН ЭКИШ ҚИЗҒИН

● ЖИЗЗАХ вилоятида кузги дон экиш авж олдирилмоқда. Пахтакор туманидаги «Гулистон» деҳқон-фермер хўжалиги бу ишда пешқадамлик қилмоқда. 600 гектар ерда мўл ҳосил етиштириш учун ҳамма шароит яратилди. Уруғ сифатида «Улуғбек-600» ва «Половчанка» навлари экилмоқда.

Вилоят бўйича кузги қадар 50 минг гектар майдонга кузги дон экилди.

* * *

● АСАКА туманидаги Бобур номли хўжаликда ўрим-йиғим ишлари авж олган. Хўжалик деҳқонлари 80 гектардаги шолини ўриб олишди. Ҳар гектардан ўртача 90 центнердан ҳосил кўтарилган.

ЯНГИ САБЗАВОТ НАВЛАРИ

Ўзбекистон сабзавот-полизчилик ва картошкачилик илмий тадқиқот институти Сурхондарё вилояти бўлимида янги, истиқболли навларни яратишга катта эътибор берилмоқда. Жумладан, «Сурхон», «Намуна» навли помидор кўпчиликдан мақбул бўлди. «Волгоград» навидан афзалроқ экан. Шунингдек, Самарқанд, Тошкент, Қашқадарё вилоятлари деҳқонлари ҳам мўл ҳосил етиштиришмоқда. Айни вақтда олимлар «Шафақ», «Севара» деб номланган эртапишар ва янада ҳосилдор помидор, шунингдек бодринг ва картошка навларини синовдан ўтказишмоқда.

(ЎзА).

Конимех туманидаги «Маданият» ширкат хўжалиги асосан туячилик ва йилқичиликка ихтисослашган. Бундан ташқари хўжаликда 5 мингга яқин қўй-эчки ҳам боқилади. Чорвадорлар қарамоғида бўлган 1,5 мингга бош туянинг 100 таси соғилади. Туя сути — шубатни минг дардга даво дейишади. Шу боис шубат шифохона, мактаб ва болалар боғчаларига тарқатилмоқда.

СУРАТДА: хўжалик туячилари.

Муҳаммад АМИН (ЎзА) олган сурат.

УСТА

ХОТИРА УЙҒОҚДИР

Мен бу одамни эндигина оёқ босиб, тетапоя бўлаётган чоғларимдаёқ танир эдим. Навқирон йигитлик палласи келиб, оёқларим ерга гурсиллаб тушa бошлаган кезларда эса йўқотдим. Мен бу одамни бағрига сиғинган эркаланган гўдаклик пайтларимдаёқ ёқтирганман. Аммо бағрига сиғингиб, меҳнатдан толиққан кезларида ҳам унинг ёнида бўлганман.

Иброҳим аканинг касби одамлар устида турган дейди. У касбини севарди, меҳнат анжомларини авайлаб юриб-артиб юрарди. Эсимни таниганимдан бери у велосипедчи эди.

«Уста» деб мурожаат қилишарди унга шогирдлари ҳам, бошқалар ҳам. Унга бошқача исм берилмаган эди гўё.

жило топарди. Уста Иброҳим меҳнатининг нуқсони бўлмасди.

Сабаби у ҳалол ишларди, пок ишларди...

Уста Иброҳим уша оқшом ҳам кеч қайтаётган эди.

мамда сурункали оғир меҳнат уни кун сайин толиқтираётганди.

Уста Иброҳим ёнбошлаб бир ишни пиёла чой ичарди...

парварда қанд буларди. Ахир у бошлиғидан сураб олинган-да.

Дилмурод ЖАББОР
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

КУРРАИ ЗАМИНДА

● *ОВРЎПО Комиссияси Романо Проди раҳбарлигида Оврўпо Иттифоқига янги аъзоларни қабул қилиш борасидаги тадбирларни янада фаоллаштирмоқда. Шу йил декабрь ойида Ҳельсинкида бўладиган саммитда уюшмага олти мамлакат — Мальта, Литва, Латвия, Словакия, Болгария ҳамда Румыния қабул қилиниши мумкин, деди комиссия вакили Гюнтер Ферхойген.*

● *МИСР Араб Республикасида мамлакат президентини қайта сайлаш бўйича референдум бўлиб ўтди. Унда МАРнинг амалдаги раҳбари 71 яшар Муҳаммад Ҳусни Муборак яна қайтадан 6 йиллик муддатга давлат бошлиғи этиб сайланди.*

● *АФҒОНИСТОН можаросини тинч йўл билан ҳал қилиш мақсадида тузилган «олти қўшув икки» гуруҳига аъзо мамлакатлар вакиллари БМТ қароргоҳида учрашув ўтказди ва ушбу мамлакатдаги вазият ҳамон кескинлигича қолаётганидан ташвиш билдирди.*

● *ИНДОНЕЗИЯда бир варакайига 7 нафар вазир истеъфога чиқди. Шарқий Тимор оролидаги вазият, молиявий соҳадаги келишмовчиликлар ҳамда мамлакатдаги тинчликнинг барқарор эмаслиги шунга сабаб бўлди.*

● *ОЛМОНИЯ БМТ Хавфсизлик Кенгашининг доимий аъзоси мақомини олиш учун барча имкониятларни ишга солмоқда. Нью-Йоркда БМТ Бош ассамблеяси сессиясида иштирок этган Олмония ташқи ишлар вазири Йошка Фишер шундай деди.*

МАҚСАД ЯГОНА БЎЛСА

Яқин Шарқда тинчлик ўрнатиш жараёнини тирилтириш сайъ-ҳаракатлари кутилган натижаларни бермаётганлиги аниқ. Фақат, халқаро ҳамжамиятнинг аралашуви билангина мазкур минтақада тинчлик ўрнатилиши мумкин, деб баёнот берди БМТ Бош ассамблеясининг 54-сессиясида сўзга чиққан Фаластин мухторияти раҳбари Ясир Арофат. У хорижий мамлакатлар кўмаги билан минтақада тинчлик бир қадар тикланаётганини таъкидлади. Жумладан, Исроил билан Фаластин ўртасида имзоланган «Уай-Плантейшн» битими ижросини таъминлаш борасида АҚШ давлат котиби М. Олбрайт, Миср президенти Ҳ. Муборак ҳамда Урдун подшоҳи Абдулла иккинчи самарали тадбирлар олиб бораётганини айтиб, уларга миннатдорчилик билдирди.

БЕШОВЛОН ҚАРОР ҚИЛДИ

БМТ Хавфсизлик Кенгашининг беш доимий аъзоси — АҚШ, Франция, Буюк Британия, Россия ҳамда Хитой халқаро терроризмга қарши биргаликда курашишга қарор қилди. Мазкур мамлакатлар ташқи ишлар вазирлари бундай жирканч жараёнга қарши кескин чора-тадбирлар ўтказишга келишиб олдилар.

Ойнаи жаҳонда

4—10 октябрь

ДУШАНБА, 4

ЧОРШАНБА, 6

ЖУМА, 8

СЕШАНБА, 5

ПАЙШАНБА, 7

ШАНБА, 9

ЯКШАНБА, 10

ТАНИҚЛИ ОЛИМ, ЖОНКУЯР МУРАББИЙ

БУГУНГИ СУҲБАТДОШИМИЗ ТАНИҚЛИ ОЛИМ, ИҚТИСОД ФАНЛАРИ ДОКТОРИ, ПРОФЕССОР, ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ФАН АРБОБИ РАҲМОН РАЖАПОВ.

Бешинчи қаватда беш дақиқа суҳбат

— Домла, рухсат этсангиз суҳбатимизни ўзингиз ҳақингизда қисқа маълумот беришдан бошласак.

— Бажонидил. 1929 йилда Қорақалпоғистон Республикаси Тўрткўл туманидаги Калтаминор қишлоғида деҳқон оиласида дунёга келдим. Ёшлигим уруш йилларига тўғри келди. Тенгдошларим қатори меҳнат фаолиятимни эрта бошладим. 1944-1947 йилларда жамоа хўжалигида табелчи бўлиб ишладим. 1947 йилда бухгалтерия курсини тугатиб, 1948-1956 йилларда бухгалтерлик қилдим. Ёшликдан ҳисоб-иқтисодга жуда қизиқар эдим. Ишдан ажралмаган ҳолда 1960 йили собиқ Бутуниттифоқ сиртқи молия институтининг бухгалтерия факультетини тамомладим. Ўн тўрт йил мобайнида бухгалтер-иқтисодчи ва илмий ходим сифатида фаолият кўрсатдим. Орзуим илм билан шуғулланиш эди. Шу боис 1962-1965 йилларда Москва шаҳридаги Иқтисодиёт илмий-тадқиқот институти аспирантурасида таълим олдим. Илмий изланишларим натижасида номзодлик диссертациясини тайёрладим ва 1966 йилда иқтисод фанлари номзоди илмий даражасига эришдим.

— Кейин фаолиятингизни қайси илм даргоҳларида давом эттирдингиз?

— 1965-1980 йилларда Ўрта Осиё қишлоқ хўжалиги иқтисодиёти илмий-тадқиқот институтида бўлим мудири бўлиб ишладим. Аспирантурани тамомлаганимдан сўнг деярли бутун фаолиятим юқорида номи қайд этилган, яъни ҳозирги Бозор ислоҳотлари илмий-тадқиқот институти билан боғлиқ. Ҳозир шу институтда «Ишлаб чиқариш воситалари бозори» секторининг илмий маслаҳатчисиман. Ушбу даргоҳда олиб борган чуқур, фундаментал илмий-тадқиқотларимни умумлаштириб докторлик ҳимоясига тақдим этдим. Муваффақиятли ҳимоя қилиб, иқтисод фанлари доктори бўлдим. 1980 йилда менга профессор илмий унвони берилди.

— Номингизни кўплаб шогирдлар тайёрлаган устоз сифатида ҳам ҳурмат билан тилга олишади. Демак, илмий изланишларингизни педагоглик билан ҳам қўшиб олиб боргансиз, шундайми?

— Ёшларга таълим бериш, етук мутахассис тайёрлашнинг ўзи катта бахт. 1980-1982 йилларда Қорақалпоғистон Давлат университетида кафедра мудири сифатида талабаларга бухгалтерия ҳисоби фанидан таълим бердим. Сўнг Тошкент Давлат аграр университетида етти йил «Бухгалтерия ҳисоби ва аудит» кафедраси мудири бўлдим. Ҳозир ҳам шу кафедрада профессорлик лавозимида ишлаб келаяпман. Университет ёш ўқитувчилари ва аспирантлари илмий ишларига раҳбарлик қиляпман. Шу билан бирга Тошкент Молия институтида ўриндошлик асосида «Бухгалтерия ҳисоби, назорат ва аудит» кафедрасида профессор лавозимида талабаларга билим беряпман.

— Шу пайтгача нечта шогирдингиз илмий даражали бўлди?

— Шогирдларим ҳақида ҳар қанча тўлқинланиб гапирсам арзийди. Ҳозиргача шогирдларимдан ўттиз иккитаси фан номзоди бўлди. Насиб этса улар сафи кўпаяди, деган ниятдаман.

— Қанча илмий асарларингиз бор?

— Илмий ишларимга келсак, улар кўп. 120та илмий мақола ва тўпламларим чоп этилган. Жумладан, 6 та монография, 4 та ўқув дарслик ва бир нечта ўқув-услубий қўлланмалар муаллифиман.

— Домла, фурсатдан фойдаланиб кутлуғ етмиш ёшингиз билан чин юракдан табриклайман. Илойим, илмий изланишдан, ёшларга таълим беришдан ҳеч чарчаманг. Узоқ умр, бахт-саодат сизга ёр бўлсин. Қолган гапларни муборак саксон ёшингизни нишонлаётганингизда гаплашайлик.

Суҳбатдош: РАВШАНБЕК.

УСТА КУЛОЛЛАР ОИЛАСИ

Уста Нарзуллаевлар оиласини нафақат Ғиждувон туманида, балки республикамизда, қолаверса, хорижда ҳам яхши билишади. Чунки бу оиланинг ўзбек миллий кулолчилик ривожида катта ҳиссаси бор. Шу боис улар турли халқаро кўргазмаларда ўзлари ишлаган уй-рўзғор идишларини намойиш этиб, кўп бора юқори ўринларга сазовор бўлдилар.

Кулолчилик — уларга ота касб. Бугунги кунда уста Абдулла Нарзуллаев фарзандларига, шогирдларига бу ҳунарнинг сиру асрорини ўргатмоқда. Шу сабабдан ҳам яқинда Абдулла ака кулолчилик мактабини очди. Ҳозирда бу ерда туманнинг иқтидорли ёшлари кулолчилик сирларини ўрганмоқдалар.

СУРАТДА: уста кулол Абдулла Нарзуллаев шогирдлари Илҳом ва Ғиёс Умаровлар билан.

Собир ЗУФАРОВ (ЎзА) олган сурат.

ЖАҒ-ЖАҒ

Жағ-жағ бегона ўт сифатида экинлар орасида, боғларда, ташландиқ лахтак ерларда, йўл, ариқ атрофларида кўплаб учрайди. Жағ-жағ апрель ойининг охиридан бошлаб гуллай бошлайди.

Жағ-жағ ўтининг таркибида салмоқли миқдорда витамин С ва К билан бирга, танин, смола, тирамин, ацетилхолин, инозит, гиссопин, гликозид, сапонин, эфир мойлари, диосмин асослари бор. Гиёҳ таркибида қатор микроэлементлар, организм учун зарур бўлган органик (олма, узум, лимон) кислоталар мавжуд.

Жағ-жағ халқ медицинасида кенг кўламда ишлатиладиган гиёҳлардан бири бўлиб, у меъда, ўпка, бурундан қон кетганида дамлама сифатида ичилади. Гиёҳнинг ер устки қисмини қайнатиб, буғини бод билан оғриган жойларга тутиш ижобий натижалар беради. Қадимий тибет табобатида жағ-жағ кўнгил айниши ва қусишга хотима берувчи дори сифатида тавсия этилган.

Маълумотларга қараганда, жағ-жағ қон бўлса керак, Ўрта Осиё халқлари айни навбаҳор дамлари жағ-жағ ўсимлигининг илдиз олди тўпбаргларидан чучвара, кўк сомса ва бошқа таомлар тайёрлаб истеъмол қилишади. Бундай таомларнинг инсон организмига фойдали эканлигини ҳозирги замон медицинаси ҳам тасдиқлайди.

Табиат шифохонаси

Жағ-жағ киши организмида модда алмашиш жараёнини яхшилайди, жароҳатларнинг битишини тезлаштиради, сийдик ҳайдайди, буйрак оғриқларига шифоли ҳисобланади.

Илмий медицинада жағжағдан тайёрланган дори-дармонлар буйрак, ўпка хасталикларини даволашда, шунингдек, гинекологияда қўлланилади.

(«Шифобахш неъматлар» китобидан).

***

ТУРГАН-БИТГАНИ ФОЙДА

Ер куррасининг турли мамлакатларида, шаҳар ва қишлоқлардаги истироҳат боғларида, хиёбонларда манзарали ўсимлик сифатида ўстирилиб келинаётган тирноқгулнинг турган-битгани фойдадир. Унинг гули олма кислотаси, календумен деган бўёқ, «С» дармондори, елим, эфир мойи каби моддаларга бой.

Тирноқгул гулидан тиббий мақсадларда ҳам кенг фойдаланиб келинмоқда. Бу ўсимликнинг гули сийдик ва ўт ҳайдаш, терлатиш сингари хусусиятларга ҳам эга. Шунингдек, уни айрим зарарли микробларга қарши курашда ҳам қўллашади.

Қон босими ошган, асаблари бўшашган беморларга ҳам тирноқгул гули даво бўла олади. Бу гулни қайноқ сувга дамлаб, жигар, ошқозон ва ичак яллиғланиши касалликларига даво сифатида ишлатилади.

Ўсимлик гули ва никотин кислотаси аралашмасидан тайёрланган дори ошқозонда янги пайдо бўлган шишларни даволашда, иштаҳа очишда муҳим аҳамиятга эга. Шунингдек, уйқусизлик ва юрак безовталанишини йўқотишда ҳам тирноқгул қўл келади.

А. АЛИЕВ тайёрлади.

ДАФТАР ҲОШИЯСИДАГИ БИТИКЛАР

(Боши 1-бетда)

Одамзот нима учун ўзга юртларга бориб, беҳисоб мол-давлат орттирганида ҳам иттифоқо болалиги ўтган пахса деворли кулбасини туш кўрса кўзи жиққа ёшга тўлади? Ахир у шоҳона қасрда яшайди-ку!

Одамзот нима учун боласининг бошида алла айтади? Гўдак алла эшитмаса ухламайдими?

Одамзот нима учун неварасини қабристонга етаклаб бориб, неча замон аввал ўлиб кетган бобосининг қабрини зиёрат қилади? Марҳум уни кўрмайди-ку.

Гап шундаки, Одамзотни ҳайвонотдан ажратиб турадиган чегара — шу!

Бу чегаранинг номи — МАЪНАВИЯТ деб аталади!

«БИЛИМДОН»

Ҳамма нарсани биламан, дейдиган одам ҳеч нимани билмайди!

ИЛТИФОТ

Ўзи учун илтифот тилаган одам — гадо. Ўзгалар учун илтифот тилаган ярим подшо...

ТИШ ВА ТИЛ

Гоҳо ўттиз иккита тиш битта тилга соқчилик қилолмайди-да, бош балога қолади...

ТАРКИ ОДАТ...

Одамлар чиндан кўра ёлғонга тезроқ ишонади. Бу дунёда ростдан кўра ёлғонга кўпроқ дуч келган бўлса, нима қилсин...

ОНАМНИНГ ЎГИТИ

Йиғлаб турган гўдакнинг бегонаси бўлмайди...

ОДИЛЛИК

Баҳорнинг илк майсалари шоҳлар саройининг олтин қуббаларида эмас, ғариб кулбасининг лойсувоқ томида кўкаради.

Тўнғич чучмўмалар бойваччалар гулшанида эмас, ўксик қабрлар устида очилади...

Адолатни табиатдан ўрганиш керак...

ДОЯ

Нодонлик ёвузликнинг онаси эмас-ку... дояси бўлиши мумкин...

ШАХСИЯТПАРАСТ

Ўзидан бошқа ҳаммани ёмон кўрадиган одам ўзидан бошқа ҳамманинг нафратига йўлиқади.

ЭНГ ШИРИН, ЭНГ АЧЧИҚ ТИЛАК

Болажоним! Менга нима қилаётган бўлсанг, сенга ҳам фарзандларингдан ўша қайтсин!

ЁҚИМЛИ ДУШМАН

Умрбод ортингдан эргашиб юрадиган ёқимли душман — нафс!

ОЛИЙ ҲАКАМ

Бу дунёда ҳам, у дунёда ҳам ҳеч кимга бўйсунмайдиган, ҳеч кимдан қўрқмайдиган, оқни-оққа, қорани-қорага бехато ажратадиган Олий ҳакам бор. Бу — тангрининг ҳукми.

АНТИҚА КИТОБ

Ўқиб кўрдилар.
Ёқмади.
Қайта ёздилар.
Асл ҳолига қайтди.
Ўчириб ташладилар.
Тағин аслига қайтди.
Оловга отдилар.
Ёнмади...
Бу китоб — Тарих эди...

(Давоми бор).

ҚУВОНЧ

Куз охирлаб, ҳаво совий бошлаганда Шофиркон тумани аҳолиси, айниқса уй бекаларининг ороми бузиларди. Гап шундаки, Ғиждувон ва Пешку туманларидан тортилган газ қувури орқали узатиладиган «зангори олов» босими кескин пасайиб кетарди. Энди бунга барҳам берилди. Газли-Чимкент трассасининг Толди чўлидан ўтадиган қисмидан Шофиркон томонга қарийб 45 километрли газ қувури ётқизилди. Натижада туман аҳолисини газ билан кафолатли таъминлаш имконияти яратилди.

ЯХШИ ХАБАРЛАР

ШИФО МАСКАНИ

Беруний туманидаги «Қиётобод» хўжалиги аҳолиси эндиликда даволаниш учун марказга қатнамайдиган бўлди. Бу ерда энг янги тиббий ускуналар билан жиҳозланган қишлоқ врачлик пункти очилди. Унда малакали врач ва ҳамширалар беморларга хизмат кўрсата бошлади.

Йил бошидан буён Қорақалпоғистонда бешта шундай шифохона фойдаланишга топширилди.

(ЎзА).

ҲАЁТНИНГ МАНГУ МУАЛЛИМИ — ТАЖРИБА

ДОНОЛАР ДЕЙДИЛАРКИ...

Ўз турмушини яхшилаш эҳтиёжи ақлий меҳнатга интилиш заруриятини туғдиради.
Н.Г. ЧЕРНИШЕВСКИЙ.

Билимга элтувчи ягона йўл, бу — фаолиятдир.
Б. ШОУ.

Барча кашфиётлар ичида энг гўзали яхши тарбия олган инсондир.
ЭПИКТЕТ.

Ҳаётнинг мангу муаллими — тажриба.
И. ГЁТЕ.

Менга таянч нуқтасини беринглар, ерни ўрнидан силжитай.
АРХИМЕД.

Тажриба синовига бардош берган нарса — ҳақиқат бўлади.
А. ЭЙНШТЕЙН.

Буюкликка энг яқини ҳалолликдир.
В. ГЮГО.

Ҳақиқат бу ҳаводир, усиз нафас олиш мумкин эмас.
И.С. ТУРГЕНЕВ.

Ҳақиқат аччиқ бўлса ҳам унга қулоқ сол.
ҚОБУС.

Соф виждон — бу бир умрлик тантана.
СЕНЕКА.

Агар ҳукмдор бегона юртда ўзига сарой қурдирган бўлса, бу хосиятсизлик белгиси.
М. ҚОШҒАРИЙ.

Давлатни бошқариш санъати — санъатларнинг энг улуғидир.
ДЕМОКРИТ.

Хушомадгўйлар бошидан ажралиб қолиши ҳеч гап эмаслигидан доим қўрқишлари керак. Шундагина ҳукмдор ўз давлатида осойишталик ўрнатади.
ПИТТАК.

Бахтиёр ҚЎШОҚОВ тайёрлади.

ФАРИШТА

Ҳажвия

Эшитмадим деманглар: каминанинг елкасига «олахуржин» осиладиган бўлди. Полвон бухгалтер биз юборган совчиларга рози бўпти! Шанба куни унаштириш маросими, келгуси ойнинг бошида эса — тўй!

Келин бўлмиш — Сайёрахоним жа-а ўзимбоп! Ҳусну латофати ҳақида гапирмасам ҳам бўлаверади (буёғи ўзимга сийлов-да!). Аммо... жаҳллари бурунчаларининг учида тураркан. Илк учрашувимиздаёқ менга «Кўзингиз мунча олма термаса?» деганди. Ростини айтсам, бир ёстиққа бош қўймасимизданоқ оила «империя»си тахтига хоним чиқиб олдилар.

— Булар ҳали ҳолва, — деди бир куни дардимни обдон тинглаган Рўзибой жўрам елкамга қоқиб. — Тўйдан кейин кўрасан томошани.

— Йўғ-э?!

— Ҳали ҳам бўлса давринг-ни суриб қол...

— Қайтиб?

— Кўнглингга ёққани билан айшу-ишрат деганларидек... — Дўстим ғалати маслаҳатлар берди. Гапининг якуниям жўялидек эшитилди. — Бу эркак зотининг бошида бор савдо, ошнажон.

Чорак аср яшаб, қиз бола зотига кўз олайтирган эмасман. Очиғи, унақа ишларга уқувим йўқроқ. Аммо қадрдон жўрамнинг сирли гапларидан этим жимирлашини қўймаётган эди...

Йўловчилар билан гавжум ерости йўлида биттасини учратдим! Бай-бай-бай, мунақаси бошқа туғилмаса керак: афсонавий фариштанинг худди ўзия! Исми ҳам жимсига монанд Фаришта бўлса не ажаб! Оламдаги жамики гўзалликнинг жонли тимсоли бўлгач, Фаришта демай нима дейман? Ойдек кулча юзига хушбичим бурунчаси қуйиб қўйгандек, қайрилма қошлар тагида бир жуфт куралай кўзи сеҳрлаб қўяди. Келишган қоматига бўлиққина билаклар монанд. Ўрим-ўрим сочлари тўлғонади-я... Қаршимда ўтирган офатижонга балки мен ҳам Алпомишдек кўринаётган бўлсам не ажаб! Наздимда мен томон суқланиб қараётганга ўхшарди. Шу онда Рўзибой жўрамнинг «насиҳат»лари ёдимга тушди: Фариштани гапга солиш керак!

Метронинг сўнгги бекатида унсиз қўзғолдик. Қиз зиналардан Қибрай бекати томон одимлади. Беихтиёр унга эргашдим. Катта йўл четидаги кимсасиз бекатда тўхтадик.

— Биласизми, сизни қаердадир кўргандайман. — Гап қотдим унга томон бир одим ташлаб. — Қибрайга кетаяпсиз шекилли?

Фариштанинг энди каминага нигоҳи тушди-ю, узоқ танишини эслашга уринаётгандек қошлари чимирилди, юзида хиёл табассум жилва қилганча бош ирғади.

— Талаба бўлсангиз керак-а? — Тағин бош ирғагач, унга яна бир одим яқинлашдим. — Мен эса яқинда дипломли бўлганман! Исмим — Музаффаржон. Сизники.. шу ... Йўқ, эсолмаяпман.

— Сизга исмимни айтмаганман! — Фариштадан чиққан биринчи садо шу бўлди...

— Айтмаган бўлсангиз, энди айтарсиз!

— Нега энди?

— Севгининг кучаси шу кунгача каминага бегона бўлган. Сиздек гўзални кўриб эс-ҳушимдан айрилдим, гапнинг дангали, бўйдоқлигимга шукур қиляпман.

Телба-тескари гапларимга Фаришта кулиб юборди. Рўзибой жўрам ўргатганидек, гап қиёмига етди! Пайт пойлаб Фариштанинг билагидан тутдиму лўппи юзидан битта бўса олдим...

— Эй-й, бу нима қилиқ? Ёпишманг! Ол қўлингни!.. Жинни...

Шу он юзимга тушган тарсакидан кўзимдан олов чиқиб кетди.

Мулойимгина кўринган қизнинг қўлчаси шу қадар қаттиқ эканки...

«Тошкент — Қибрай» автобуси бекатга келиб тўхтаганини сезмай қолибман. Фаришта ўзини автобусга урди. Мен ҳам орқа эшикдан автобусга чиқдим. Чиқдим-у... ўртадаги «йўлак»да ҳалиги Фаришта билан кўришаётган Сайёрахонимга кўзим тушди. Фаришта Сайёранинг қулоғига нимадир деб шивирлади, сўнг ўгирилиб қўлини мен томон бигиз қилди:

— Анави башшаранг қурғур шилқимни айтяпман!..

Бўлғуси хотиним ялт этиб кўзимга қаради...

Тўлқин ЭШБЕК

— Қадимий шаҳар Кешда хонадонга келин тушиши биланоқ унга бичиш, тикиш, каштадўзлик, қуббадўзлик каби ҳунарлар ўргатилади, — дейди шаҳрисабзлик қуббадўз Тўрачучук опа Ражабова.

Тўрачучук опанинг асли касби ўқитувчилик. Лекин у ўттиз йилдан бери қуббадўзлик билан шуғулланиб келмоқда. Тўрачучук опа келин-куёвлар кийдиган, халат, чопон ва барча турдаги кийимларни тикиб элнинг олқишига сазовор бўлмоқда.

СУРАТДА: Т. Ражабова келини Гулчеҳрахонга қуббадўзлик сирларидан сабоқ бераяпти.

Абдурасул ПАРДАЕВ олган сурат.

«ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ» — СИЗНИНГ ГАЗЕТАНГИЗ

2000 ЙИЛ УЧУН ОБУНА БЎЛИШГА ШОШИЛИНГ!

Мустақил мамлакатимиз ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги энг муҳим воқеалар, янгиликлардан хабардор бўлиб боришни хоҳлайсизми? Ислоҳотлар қандай натижалар бераётганлиги, агросаноат мажмуидаги, жаҳон қишлоқ хўжалигидаги қимматли тажрибалар, фан-техника соҳасидаги янгиликлардан, дунё воқеаларидан, бой маданий меросимиз, қадриятларимиз, маънавиятимиз сарчашмасидан баҳраманд бўлишни, фикр-мулоҳазаларингизни баён қилишни, турли мавзулардаги қизғин баҳс-мунозараларда қатнашишни истайсизми? Унда «Қишлоқ ҳаёти»га обуна бўлинг.

Газета 2000 йилда ҳафтасига уч марта чиқарилади. Ижодий жамоамиз ранг-баранг мавзуларни ёритишни, муштарийларнинг энг яқин маслаҳатчиси, кўмакдоши, ҳамкори бўлишни ўзларига мақсад қилиб қўйган. Обуна бўлсангиз, газета хонадонингизга, хўжалигингизга, корхонангизга мунтазам равишда етказиб берилади.

«Қишлоқ ҳаёти»нинг нашр индекси — 144.

Бу оламнинг сирлари кўп

ЖУМБОҚ ҚУРБОНЛАР

Перу теварагидаги аҳолини жумбоқ қурбонлар ажаблантирмоқда. Номаълум сабабларга кўра 259 одам фоний дунёдан кўз юмган. Маҳаллий халқнинг айтишларича, бу пиштаконинг иши экан. Буни ички ишлар бошқармасининг медицина хизматчилари исботлашмоқда. Уларнинг тахминларига кўра, пиштако қурбон бўлмишига қаттиқ уйқуда ётганда, яъни ярим кечада бориб, ўткир тили билан одам терисини тешиб, танадан мойни шилиб оларкан. Уйқудаги одам уни мутлоқ сезмайди. Уйғонгач ҳеч нима бўлмагандай юраверади. Бироқ кундан-кунга қуввати кета бошлайди. Шундай қилиб, ҳаёт билан хайрлашади.

Пиштако одам эътибор бермайдиган, жуда кичкинтой ҳашарот. Бироқ заҳри илон заҳридан ҳам кучли.

МУЗҚАЙМОҚНИНГ ТАРИХИ

Музқаймоқ жуда тотли, танани сергаклантирадиган таом. Уни тайёрлашни одамлар қадимдан билишган. Энг даставвал музқаймоқ кафесини 1660 йили флоренциялик Прокопис Колтелле Парижда очиб, салқинлантирилган муз билан тузнинг қўшилмасидан музқаймоқ тайёрлаган. Ширин ва ёқимли ҳамда жуда сифатли музқаймоқ Франциянинг Пломбьер шаҳрида тайёрланганини ҳамда уни тайёрлаш усули ҳамма ерга тарқатилгани сабабли пломбир деб аталган.

Қидирбой ТЎЛАБОЕВ тайёрлаган.

Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик илмий-ишлаб чиқариш маркази жамоаси Ўсимликшунослик илмий-тадқиқот институти директори Р. Тиллаевга онаси

Сиддиқа ая ТИЛЛАЕВАнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТ

МУАССИСЛАР — *Ўзбекистон Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, «Ўзпахтасаноатсотиш» уюшмаси, «Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг» компанияси, Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси.*

МАНЗИЛИМИЗ:
700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

Телефонлар: Бош муҳаррир ўринбосарлари — 133-16-27, 133-44-43, масъул котиб — 136-56-26, 133-09-93, ижодий гуруҳлар: агросаноат мажмуи — 136-54-51, ижтимоий ҳаёт ва ҳуқуқ — 136-56-30, молиявий хизмат — 136-56-36, макроиқтисодиёт — 136-56-25, маънавият-маърифат ва спорт — 136-54-51, хатлар ва вилоят мухбирлари билан ишлаш — 136-54-42.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

«Қишлоқ ҳаёти» материалларини кўчириб босиш фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади.

Рўйхатдан ўтиш тартиб рақами 00006. Буюртма Г— 0810, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 22.30 1 2 3 3 4 6.